

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 31ης Ιανουαρίου 2013*

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινό ευρωπαϊκό καθεστώς ασύλου — Αίτηση υπηκόου τρίτης χώρας για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα — Οδηγία 2005/85/EK — Άρθρο 23 — Δυνατότητα προσφυγής σε κατά προτεραιότητα διαδικασία επεξεργασίας αιτήσεων ασύλου — Εθνική διαδικασία εφαρμόζουσα κατά προτεραιότητα διαδικασία για την εξέταση των αιτήσεων που υποβάλλονται από πρόσωπα ανήκοντα σε κατηγορία οριζόμενη ανάλογα με το κριτήριο της ιθαγένειας ή της χώρας καταγωγής — Δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας — Άρθρο 39 της εν λόγω οδηγίας — Έννοια του όρου “δικαστήριο” κατά το άρθρο αυτό»

Στην υπόθεση C-175/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το High Court (Ιρλανδία) με απόφαση της 8ης Απριλίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Απριλίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

H. I. D.,

B. A.

κατά

Refugee Applications Commissioner,

Refugee Appeals Tribunal,

Minister for Justice, Equality and Law Reform,

Ιρλανδίας,

Attorney General,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas (εισηγητή), προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, E. Juhász, U. Lohmus, A. Arabadjiev και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 13ης Ιουνίου 2012,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η H. I. D., εκπροσωπούμενη από τους R. Boyle, SC, A. Lowry και G. O'Halloran, BL, κατ' εντολήν του A. Bello Cortés, solicitor,
- ο B. A., εκπροσωπούμενος από τους R. Boyle, A. Lowry και G. O'Halloran, κατ' εντολήν του B. Trayers, solicitor,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τις E. Creedon και E. Burke, καθώς και από τους A. Flynn και D. O'Hagan, επικουρούμενους από τους M. Collins, SC, και D. Conlan Smyth, barrister,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Μιχελογιαννάκη και Λ. Κοτρώνη,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Κοντού-Durande και M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 23 και 39 της οδηγίας 2005/85/EK του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ L 326, σ. 13).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ των H. I. D. και B. A., Νιγηριανών υπηκόων, και του Refugee Applications Commissioner, του Refugee Appeals Tribunal, του Minister for Justice, Equality and Law Reform (στο εξής: Υπουργός), της Ιρλανδίας και του Attorney General με αντικείμενο την απόρριψη από τον Υπουργό, στο πλαίσιο κατά προτεραιότητα διαδικασίας, της αιτήσεως την οποία είχαν υποβάλει για τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Όπως προκύπτει από την δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2005/85, τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999 προέβλεπαν, μεταξύ άλλων, τη θέσπιση κοινού ευρωπαϊκού συστήματος για το άσυλο, με βάση την πλήρη και συνολική εφαρμογή της Σύμβασης σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954), στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης], η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954. Η σύμβαση αυτή συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, που συνάφθηκε στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967, το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν υποχρεώνεται να επιστρέψει πίσω σε μέρος όπου θα υφίστατο διώξεις, επιβεβαιώνοντας δηλαδή την αρχή της μη επαναπροωθήσεως.

4 Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 3 και 4 της οδηγίας 2005/85:

«(3) Στα συμπεράσματα του Τάμπερε αναφέρεται ότι το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα για το άσυλο θα πρέπει βραχυπρόθεσμα να περιλαμβάνει κοινές προδιαγραφές για δίκαιες και αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου στα κράτη μέλη και, πιο μακροπρόθεσμα, κοινοτικούς κανόνες που θα καταλήξουν σε κοινή διαδικασία ασύλου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

(4) Οι ελάχιστες προδιαγραφές της παρούσας οδηγίας για τις διαδικασίες στα κράτη μέλη σχετικά με τη χορήγηση ή ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα συνιστούν έτσι ένα πρώτο μέτρο στις διαδικασίες ασύλου.»

5 Κατά την αιτιολογική σκέψη της 8, η εν λόγω οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

6 Η αιτιολογική σκέψη 11 της ίδιας οδηγίας ορίζει ότι:

«Είναι προς το συμφέρον τόσο των κρατών μελών όσο και των αιτούντων άσυλο να λαμβάνεται απόφαση επί των αιτήσεων ασύλου το συντομότερο δυνατόν. Η οργάνωση της επεξεργασίας των αιτήσεων αυτών θα πρέπει να επαφθεύει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, ούτως ώστε, ανάλογα με τις εθνικές ανάγκες, να δίδουν προτεραιότητα ή να επισπεύδουν την επεξεργασία οιασδήποτε αίτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις προδιαγραφές της παρούσας οδηγίας.»

7 Η πρώτη περίοδος της αιτιολογικής σκέψεως 13 της προαναφερθείσας οδηγίας ορίζει ότι:

«Προς τον σκοπό της ορθής αναγνώρισης των ατόμων που χρήζουν προστασίας ως πρόσφυγες κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης της Γενεύης, κάθε αιτών θα πρέπει, με ορισμένες εξαιρέσεις, να έχει πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες, τη δυνατότητα να συνεργάζεται και να επικοινωνεί καταλλήλως με τις αρμόδιες αρχές ώστε να υποβάλλει τα στοιχεία της υπόθεσής του, καθώς και επαρκείς διαδικαστικές εγγυήσεις για να προωθεί την υπόθεσή του σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.»

8 Η αιτιολογική σκέψη 17 της οδηγίας 2005/85 ορίζει ότι:

«Κομβικό κριτήριο για το βάσιμο μιας αίτησης ασύλου είναι η ασφάλεια του αιτούντος στη χώρα καταγωγής. Όταν μια τρίτη χώρα μπορεί να θεωρηθεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να τη χαρακτηρίσουν ως ασφαλή για τον συγκεκριμένο αιτούντα, εκτός αν αυτός προβάλλει σοβαρά αντεπιχειρήματα.»

9 Η αιτιολογική σκέψη 27 της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι:

«Σύμφωνα με βασική αρχή της κοινοτικής νομοθεσίας, οι αποφάσεις επί αιτήσεως ασύλου και περί ανακλήσεως του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να επιδέχονται αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου [267 ΣΛΕΕ]. Το κατά πόσον η προσφυγή είναι αποτελεσματική, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εξέταση των σχετικών γεγονότων, εξαρτάται από τον διοικητικό και δικαστικό μηχανισμό κάθε κράτους μέλους ως σύνολο.»

10 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2005/85, για όλες τις διαδικασίες, τα κράτη μέλη ορίζουν αποφαινόμενη αρχή υπεύθυνη για τη δέουσα εξέταση των αιτήσεων βάσει των διατάξεων της οδηγίας αυτής. Από το άρθρο 2, στοιχείο ε', αυτής προκύπτει ότι ως «αποφαινόμενη αρχή» νοείται κάθε οιονεί δικαστική ή διοικητική αρχή κράτους μέλους υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου και αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων πρωτοβαθμώς στις εν λόγω υποθέσεις, με την επιφύλαξη του παραρτήματος I της εν λόγω οδηγίας.

- 11 Η εξέταση στην οποία προβαίνει η αρχή αυτή πρέπει να σέβεται ορισμένες βασικές αρχές και θεμελιώδεις εγγυήσεις, οι οποίες μνημονεύονται στο κεφάλαιο II της οδηγίας 2005/85, το οποίο περιλαμβάνει τα άρθρα 6 έως 22 αυτής.
- 12 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι:
- «Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αποφάσεις της αποφαινόμενης αρχής επί των αιτήσεων ασύλου να λαμβάνονται μετά τη δέουσα εξέταση. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:
- α) οι αιτήσεις να εξετάζονται και οι αποφάσεις να λαμβάνονται σε ατομική βάση, αντικειμενικά και αμερόληπτα·
 - β) να λαμβάνονται συγκεκριμένες και ακριβείς πληροφορίες από διάφορες πηγές, όπως από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, ως προς τη γενική κατάσταση στις χώρες καταγωγής των αιτούντων άσυλο και, όπου χρειάζεται, στις χώρες μέσω των οποίων διήλθαν και να προβλέπεται ότι το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την εξέταση των αιτήσεων και τη λήψη των αποφάσεων έχει πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες·
 - γ) το προσωπικό που εξετάζει αιτήσεις και λαμβάνει αποφάσεις να γνωρίζει τις συναφείς προδιαγραφές που εφαρμόζονται στον τομέα της νομοθεσίας περί ασύλου και προσφύγων.»
- 13 Εξάλλου, το άρθρο 9, παράγραφοι 1 και 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2005/85 ορίζει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αποφάσεις για τις αιτήσεις ασύλου να δίδονται γραπτώς και ώστε, όταν απορρίπτεται αίτηση, να αναφέρονται στην απόφαση οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι και να δίδονται γραπτώς πληροφορίες για τις δυνατότητες προσβολής αρνητικής απόφασης.
- 14 Ομοίως, κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, πρέπει να παρέχονται σε όλους τους αιτούντες άσυλο ελάχιστες εγγυήσεις, όπως να ενημερώνονται σε γλώσσα την οποία ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν, να τους παρέχονται υπηρεσίες διερμηνέα, να έχουν δυνατότητα να επικοινωνούν με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, να τους κοινοποιείται σε εύλογο χρόνο η απόφαση για την αίτηση ασύλου ή ακόμη να ενημερώνονται σχετικά με το αποτέλεσμα της ληφθείσας απόφασης από την αποφαινόμενη αρχή. Επίσης, το άρθρο 12, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας προβλέπει ότι παρέχεται στους αιτούντες η ευκαιρία προσωπικής συνεντεύξεως σχετικά με την αίτησή τους ασύλου με πρόσωπο αρμόδιο πριν από τη λήψη απόφασης από την αποφαινόμενη αρχή.
- 15 Το άρθρο 23 της οδηγίας 2005/85, με τίτλο «Διαδικασία εξέτασης», ορίζει στις παραγράφους του 1 έως 3 ότι:
- «1. Τα κράτη μέλη εξετάζουν τις αιτήσεις ασύλου στο πλαίσιο διαδικασίας εξέτασης σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, με την επιφύλαξη κατάλληλης και πλήρους εξέτασης.
- [...]
3. Τα κράτη μέλη μπορούν να δώσουν προτεραιότητα ή να επιταχύνουν τυχόν εξέταση σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II, μεταξύ άλλων όταν η αίτηση είναι πιθανόν να θεωρηθεί ως βάσιμη ή όταν ο αιτών έχει ειδικές ανάγκες.»
- 16 Στην παράγραφο 4, το άρθρο 23 της εν λόγω οδηγίας απαριθμεί δεκαπέντε συγκεκριμένους λόγους βάσει των οποίων μπορεί να δικαιολογηθεί η εφαρμογή της κατά προτεραιότητα ή ταχύρρυθμης διαδικασίας εξέτασης.

17 Η εν λόγω παράγραφος 4 ορίζει ειδικότερα ότι:

«Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ότι μια διαδικασία εξέτασης σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του κεφαλαίου II μπορεί να λάβει προτεραιότητα ή να επιταχυνθεί εφόσον:

[...]

β) ο αιτών προδήλως δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρόσφυγας δυνάμει της οδηγίας 2004/83/EK [του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304, σ. 12)] ή

γ) η αίτηση ασύλου θεωρείται ως αβάσιμη:

i) διότι ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής κατά την έννοια των άρθρων 29, 30 και 31 της οδηγίας, ή

ii) διότι η χώρα, που δεν είναι κράτος μέλος, θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, με την επιφύλαξη του άρθρου 28, παράγραφος 1, ή,

[...]».

18 Το άρθρο 39 της οδηγίας 2005/85, με τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής», ορίζει μεταξύ άλλων στην παράγραφο 1, στοιχείο α', ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες άσυλο να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των αποφάσεων επί της αιτήσεως ασύλου την οποία υπέβαλαν.

19 Το παράρτημα I της οδηγίας 2005/85 ορίζει ότι, κατά την εφαρμογή των διατάξεών της, η Ιρλανδία μπορεί να θεωρεί ότι ως αποφαινόμενη αρχή, κατά το άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας αυτής, νοείται, όσον αφορά την εξέταση του κατά πόσον πρέπει να αναγνωρισθεί ο αιτών ως πρόσφυγας, το «Office of the Refugee Applications Commissioner» (γραφείο επιτρόπου για την εξέταση αιτήσεων ασύλου, στο εξής: ORAC). Κατά το ίδιο παράρτημα, στις αποφάσεις σε πρώτο βαθμό, κατά την ίδια ως άνω διάταξη, περιλαμβάνονται οι συστάσεις του Refugee Applications Commissioner ως προς το κατά πόσον πρέπει να αναγνωρισθεί ο αιτών ως πρόσφυγας.

Το ιρλανδικό δίκαιο

20 Οι σχετικές ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στον νόμο του 1996 σχετικά με τους πρόσφυγες (Refugee Act 1996), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 11, παράγραφος 1, του νόμου του 1999 σχετικά με τη μετανάστευση (Immigration Act 1999), στο άρθρο 9 του νόμου του 2000 σχετικά με την παράνομη μετανάστευση [Illegal Immigrants (Trafficking) Act 2000] και στο άρθρο 7 του νόμου του 2003 σχετικά με τη μετανάστευση (Immigration Act 2003) (στο εξής: νόμος περί προσφύγων). Ο νόμος αυτός περί προσφύγων προβλέπει, μεταξύ άλλων, τους διαδικαστικούς κανόνες σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου.

Η διαδικασία εξετάσεως αιτήσεως ασύλου στην Ιρλανδία

21 Από την απόφαση του High Court, της 9ης Φεβρουαρίου 2011, η οποία προσαρτήθηκε στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, προκύπτει ότι η διαδικασία εξετάσεως αιτήσεως ασύλου έχει ως ακολούθως.

- 22 Κατά το άρθρο 8 του νόμου περί προσφύγων, η αίτηση ασύλου υποβάλλεται ενώπιον του Refugee Applications Commissioner. Το άρθρο 11 του νόμου αυτού προβλέπει ότι ο τελευταίος, ο οποίος είναι μέλος του ORAC, είναι αρμόδιος για τη διενέργεια συνεντεύξεως με τον αιτούντα και προβαίνει στις αναγκαίες έρευνες και αιτήσεις για την παροχή πληροφοριών. Κατά το άρθρο 13 του ίδιου νόμου, συντάσσει έκθεση όπου διατυπώνει θετική ή αρνητική σύσταση όσον αφορά τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα στον οικείο αιτούντα και κοινοποιεί την έκθεση αυτή στον Υπουργό.
- 23 Κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, του νόμου περί προσφύγων, εφόσον η σύσταση του Refugee Applications Commissioner είναι θετική, ο Υπουργός υποχρεούται να χορηγήσει το καθεστώς του πρόσφυγα στον οικείο αιτούντα. Εφόσον συστήνεται η μη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα στον αιτούντα, ο αιτών μπορεί, κατά το άρθρο 16 του νόμου αυτού, να προσφύγει κατά της συστάσεως ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal.
- 24 Η διαδικασία της προσφυγής ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal δύναται να περιλαμβάνει προφορικό στάδιο ενώπιον μέλους αυτού. Κατόπιν της ακροάσεως αυτής, το Refugee Appeals Tribunal λαμβάνει απόφαση με την οποία επιβεβαιώνει ή όχι τη σύσταση του Refugee Applications Commissioner. Εφόσον δικαιώσει τον αιτούντα άσυλο και κρίνει ότι η σύσταση πρέπει να είναι θετική, ο Υπουργός υποχρεούται, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, [του εν λόγω νόμου,] να χορηγήσει το καθεστώς του πρόσφυγα. Στην αντίθετη περίπτωση, αν το Refugee Appeals Tribunal επιβεβαιώσει την αρνητική σύσταση του Refugee Applications Commissioner, ο Υπουργός έχει διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει σχετικά με τη χορήγηση ή μη του καθεστώτος αυτού.
- 25 Κατά το άρθρο 5 του νόμου του 2000 σχετικά με την παράνομη μετανάστευση, οι αιτούντες άσυλο μπορούν να αμφισβητήσουν το κύρος των συστάσεων του Refugee Applications Commissioner και των αποφάσεων του Refugee Appeals Tribunal ενώπιον του High Court, με την επιφύλαξη των ειδικών προϋποθέσεων που ισχύουν στις υποθέσεις περί ασύλου. Κατά το ίδιο άρθρο 5, είναι δυνατή η προσβολή της αποφάσεως του High Court ενώπιον του Supreme Court μόνον εφόσον το ίδιο το High Court εκδώσει απόφαση επιτρέπουσα την άσκηση του ενδίκου αυτού μέσου («certificate of leave to appeal»).
- 26 Επιβάλλεται επίσης η διευκρίνιση ότι το άρθρο 12 του νόμου περί προσφύγων προβλέπει ότι ο Υπουργός μπορεί, όταν κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο ή σκόπιμο, να απευθύνει γραπτές εντολές προς τον Refugee Applications Commissioner και/ή το Refugee Appeals Tribunal ζητώντας από ένα εκ των δύο οργάνων, ή και από τα δύο, αναλόγως της περιπτώσεως, να χειριστούν κατά προτεραιότητα ορισμένες κατηγορίες αιτήσεων. Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχεία β' και ε', προτεραιότητα μπορεί να χορηγείται ανάλογα με τη χώρα καταγωγής ή συνήθους διαμονής των αιτούντων ή ακόμη ανάλογα με τις ημερομηνίες υποβολής των αιτήσεων ασύλου.
- 27 Στις 11 Δεκεμβρίου 2003, ο Υπουργός, δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχεία β' και ε', του εν λόγω νόμου, απηύθυνε στον Refugee Applications Commissioner και στο Refugee Appeals Tribunal εντολή για τη χορήγηση προτεραιότητας στις αιτήσεις ασύλου Νιγηριανών υπηκόων υποβληθείσες από 15ης Δεκεμβρίου 2003 (στο εξής: υπουργική εντολή του 2003).
- 28 Η Ιρλανδία επισήμανε με τις γραπτές παρατηρήσεις που υπέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου και υπενθύμισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι η εν λόγω υπουργική εντολή ανακλήθηκε στη συνέχεια, από 1ης Μαρτίου 2010, με τα έγγραφα της 25ης Φεβρουαρίου 2010 που απευθύνθηκαν στο ORAC και στον πρόεδρο του Refugee Appeals Tribunal.

Οι σχετικές με το Refugee Appeals Tribunal διατάξεις

29 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του νόμου περί προσφύγων προβλέπει την ίδρυση δικαστηρίου, καλούμενου «Refugee Appeals Tribunal», για την εξέταση προσφυγών ασκούμενων δυνάμει του άρθρου 16 του νόμου αυτού και για την έκδοση αποφάσεων επί των προσφυγών αυτών. Στην παράγραφο 2, το ίδιο άρθρο 15 ορίζει ότι το «Tribunal ενεργεί ανεξάρτητα κατά την άσκηση των καθηκόντων του».

30 Το άρθρο 16 του ιδίου νόμου, με τίτλο «Προσφυγή ενώπιον του Tribunal», ορίζει ότι:

«1. Ο αιτών μπορεί να ασκήσει προσφυγή, σύμφωνα με τις εν ισχύ διατάξεις, κατά συστάσεως του Refugee Applications Commissioner σύμφωνα με το άρθρο 13 [...].

2. Το Tribunal μπορεί:

- a) να συνταχθεί με τη σύσταση του Refugee Applications Commissioner, ή
- b) να μη συνταχθεί με τη σύσταση του Refugee Applications Commissioner και να συστήσει την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα όσον αφορά τον αιτούντα.

[...]

2B. Εφόσον

[...]

- b) ο Υπουργός ενημερώσει το Tribunal ότι εκτιμά ότι ο αιτών ενήργησε κατά παράβαση των παραγράφων 4, στοιχείο a, 4A ή 5 του άρθρου 9,

το Tribunal αποστέλλει στον αιτούντα γνώμη με την οποία τον καλεί να βεβαιώσει εγγράφως [...] την πρόθεσή του να εμμένει ή όχι στην προσφυγή του και, εφόσον δεν απαντήσει εντός της τασσόμενης με τη γνώμη προθεσμίας, η προσφυγή του θεωρείται ότι έχει αποσυρθεί.

[...]

3. Δυνάμει του παρόντος άρθρου, προσφυγή ασκείται με έγγραφη γνώμη εντός της προθεσμίας του άρθρου 13 [...], η γνώμη περιλαμβάνει τους λόγους της προσφυγής και [...] διευκρινίζει αν ο αιτών επιθυμεί τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας ενώπιον του Tribunal για τη συζήτηση της προσφυγής του.

[...]

5. Ο Refugee Applications Commissioner διαβιβάζει στο Tribunal αντίγραφα όλων των εκθέσεων, εγγράφων ή γραπτών δηλώσεων που του υποβλήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 11, καθώς και γραπτό σημείωμα σχετικά με τη φύση και την προέλευση κάθε άλλης πληροφορίας που σχετίζεται με την αίτηση της οποίας έλαβε γνώση κατά τη διάρκεια της έρευνάς του.

[...]

8. Το Tribunal παρέχει στον οικείο αιτούντα και στον δικηγόρο του (solicitor) (εφόσον αυτός είναι γνωστός), όπως επίσης και στον Ύπατο Αρμοστή, κατ' αίτησή του, αντίγραφα όλων των εκθέσεων, παρατηρήσεων, γραπτών δηλώσεων ή κάθε άλλου εγγράφου που διαβίβασε σε αυτό ο Refugee Applications Commissioner και των οποίων αντίγραφα δεν είχαν προηγουμένως διαβιβαστεί στον αιτούντα ή, ενδεχομένως, στον Ύπατο Αρμοστή σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 6, όπως

επίσης και γραπτό σημείωμα σχετικά με τη φύση και την προέλευση κάθε πληροφορίας σχετικής με την προσφυγή, της οποίας έλαβε γνώση το Tribunal στο πλαίσιο προσφυγής ασκηθείσας δυνάμει του παρόντος άρθρου.

10. Το Tribunal, μετά την παραλαβή κατά την παράγραφο 3 της γνώμης, διεξάγει, εφόσον είναι αναγκαίο, προφορική διαδικασία προκειμένου να αποφανθεί επί της ασκούμενης δυνάμει του παρόντος άρθρου προσφυγής.

11.

- a) Κατά την προφορική διαδικασία [...] σύμφωνα με το παρόν άρθρο, το Tribunal μπορεί:
 - i) να κλητεύσει οποιοδήποτε πρόσωπο η μαρτυρία του οποίου απαιτείται από το Tribunal [...] και να το καλέσει να εμφανιστεί ως μάρτυρας και να προσκομίσει κάθε έγγραφο ή στοιχείο που έχει στην κατοχή του ή τελεί υπό τον έλεγχό του [...].
 - ii) να καλέσει οποιοδήποτε πρόσωπο να προσκομίσει κάθε συγκεκριμένο έγγραφο ή στοιχείο που έχει στην κατοχή του ή τελεί υπό τον έλεγχό του, ή
 - iii) να διατάξει ό,τι κρίνει αναγκαίο και κατάλληλο στο πλαίσιο προσφυγής.
- b) Οι περιπτώσεις i και ii του στοιχείου a δεν εφαρμόζονται όσον αφορά έγγραφο ή στοιχείο σχετικό με πληροφορίες τη δημοσίευση των οποίων απαγορεύει, κατά περίπτωση, ο Υπουργός ή το υπουργείο εξωτερικών υποθέσεων (Minister for Foreign Affairs) (αρμοδιότητα προβλεπόμενη από τον παρόντα νόμο) προς το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας ή της δημόσιας πολιτικής (“δημόσιας τάξεως”).
- c) Το Tribunal επιτρέπει στον αιτούντα και στον Refugee Applications Commissioner ή σε εξουσιοδοτημένο υπάλληλο να παραστούν κατά την προφορική διαδικασία και να προβάλουν τα επιχειρήματά τους προς στήριξη των αιτημάτων τους ενώπιον του Tribunal, αυτοπροσώπως ή διά νομίμου εκπροσώπου ή διά άλλου προσώπου.[...]

16. Προ της εκδόσεως αποφάσεως επί προσφυγής ασκούμενης κατά το παρόν άρθρο, το Tribunal οφείλει να συνεκτιμήσει τα εξής:

- a) τη σχετική γνώμη της παραγράφου 3,
- b) την έκθεση του Refugee Applications Commissioner κατά το άρθρο 13,
- c) κάθε παρατήρηση υποβαλλόμενη στο Tribunal από τον Refugee Applications Commissioner ή από τον Ύπατο Αρμοστή,
- d) τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία και κάθε άλλη δήλωση υποβληθείσα κατά την προφορική διαδικασία, κατά περίπτωση, και
- e) κάθε έγγραφο, γραπτή δήλωση ή άλλη πληροφορία παρασχεθείσα στον Refugee Applications Commissioner σύμφωνα με το άρθρο 11.

[...]»

³¹ Το παράρτημα II του νόμου περί προσφύγων ορίζει ότι το Refugee Appeals Tribunal απαρτίζεται από έναν πρόεδρο και από τακτικά μέλη τα οποία ο Υπουργός, με τη σύμφωνη γνώμη του Minister for Finance (Υπουργού Οικονομικών), κρίνει αναγκαία για την ταχεία διεκπεραίωση των υποθέσεων ενώπιον του Tribunal, έκαστο των οποίων οφείλει να έχει τουλάχιστον πενταετή εμπειρία ως barrister

ή ως solicitor προ του διορισμού του. Τα μέλη του Refugee Appeals Tribunal διορίζονται από τον Υπουργό. Τα τακτικά μέλη διορίζονται για τριετή θητεία, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζει ο Υπουργός όταν προβαίνει στον διορισμό τους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του ίδιου αυτού παραρτήματος. Ο πρόεδρος του Refugee Appeals Tribunal ασκεί τα καθήκοντά του δυνάμει έγγραφης συμβάσεως παροχής υπηρεσιών, η οποία προβλέπει τους όρους που μπορεί να καθορίζει κατά καιρούς ο Υπουργός, με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Οικονομικών. Τα τακτικά μέλη λαμβάνουν αμοιβή, αποζημιώσεις και επιστροφές δαπανών καθοριζόμενες υπό τους ίδιους όρους.

- 32 Διευκρινίζεται επίσης, στο άρθρο 7 του εν λόγω παραρτήματος II, ότι τακτικό μέλος του Refugee Appeals Tribunal μπορεί να απαλλαγεί των καθηκόντων του από τον Υπουργό ο οποίος αναφέρει τους σχετικούς λόγους.

Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 33 Σε αμφότερες τις υποθέσεις της κύριας δίκης υποβλήθηκε αίτηση ασύλου στην Ιρλανδία από Νιγηριανό υπήκοο, ο οποίος εισήλθε στο ιρλανδικό έδαφος το 2008.
- 34 Στην υπόθεση που αφορά την H. I. D., το ORAC απέρριψε την αίτηση ασύλου με την έκθεση που εξέδωσε στις 15 Αυγούστου 2008 σύμφωνα με το άρθρο 13 του νόμου περί προσφύγων. Η συζήτηση της ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal ασκηθείσας προσφυγής κατά της εν λόγω απορρίψεως αναβλήθηκε έως την έκδοση αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου επί των υποθέσεων της κύριας δίκης.
- 35 Στην υπόθεση που αφορά τον B. A., το ORAC, με την έκθεσή του της 25ης Αυγούστου 2008, διατύπωσε αρνητική σύσταση ως προς την αίτηση αυτού του Νιγηριανού υπηκόου, η οποία επιβεβαιώθηκε κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου από το Refugee Appeals Tribunal, με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2008.
- 36 Έκαστος των H. I. D. και B. A. άσκησε ένδικο μέσο ενώπιον του High Court για την ακύρωση της υπουργικής εντολής του 2003 με την οποία χορηγείται προτεραιότητα στις αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται από Νιγηριανούς υπηκόους καθώς και, αντιστοίχως, της εκθέσεως του Refugee Applications Commissioner της 15ης Αυγούστου 2008 καθώς για την εξαφάνιση της αποφάσεως του Refugee Appeals Tribunal της 25ης Νοεμβρίου 2008.
- 37 Στο πλαίσιο των προσφυγών τους ενώπιον του High Court, οι προσφεύγοντες προέβαλαν δύο κύρια επιχειρήματα.
- 38 Σύμφωνα με το πρώτο επιχείρημα η υπουργική εντολή του 2003 είναι παράνομη για τους ακόλουθους λόγους. Δεν είναι συμβατή με το άρθρο 23, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 2005/85, το οποίο περιέχει εξαντλητικό κατάλογο των περιστάσεων κατά τις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί η ταχύρρυθμη διαδικασία, χωρίς να περιλαμβάνει την περίπτωση της χορηγήσεως προτεραιότητας για την εξέταση αιτήσεων υποβαλλόμενων από ομάδα υπηκόων ανάλογα με την εθνικότητα ή την ταχύρρυθμη εξέταση των αιτήσεων αυτών. Εξάλλου, είναι αντίθετη προς την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας. Συναφώς, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης προέβαλαν ότι τελούν «σε μειονεκτική κατάσταση από απόψεως διαδικασίας» σε σχέση με τους λοιπούς αιτούντες άσυλο οι οποίοι προέρχονται από τρίτες, μη ασφαλείς χώρες, καθώς λιγότερος χρόνος και λιγότεροι πόροι αφιερώνονται στις κατά προτεραιότητα υποθέσεις, με αποτέλεσμα ελάχιστη προσοχή να δίδεται στο ζήτημα της αναγκαιότητας συμπληρωματικών πληροφοριών ή έρευνας για την εξέταση των αιτήσεων και ότι, ως εκ τούτου, οι αιτούντες έχουν λιγότερες ευκαιρίες για να υποβάλουν συμπληρωματικές πληροφορίες.

- 39 Σύμφωνα με το δεύτερο επιχείρημά τους, η δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal κατά της εκθέσεως του ORAC δεν ανταποκρίνεται προς την υποχρέωση του άρθρου 39 της οδηγίας 2005/55 περί εγγυήσεως «[του δικαιώματος] πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου».
- 40 Προς στήριξη του επιχειρήματος αυτού, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το Refugee Appeals Tribunal δεν αποτελεί «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ για τους ακόλουθους λόγους.
- 41 Πρώτον, η δικαιοδοσία του οργάνου αυτού δεν είναι υποχρεωτική καθώς η νομιμότητα της αποφάσεως του ORAC μπορεί επίσης να ελεγχθεί διά της ασκήσεως ένδικης προσφυγής ενώπιον του High Court. Δεύτερον, η δικαιοδοσία αυτή δεν ασκείται *inter partes*, διότι το ORAC δεν απαιτείται να εκπροσωπείται στην επί της προσφυγής διαδικασία για να υπερασπισθεί σε πρώτο βαθμό την απόφασή του. Τρίτον, το Refugee Appeals Tribunal δεν είναι ανεξάρτητο λόγω της υπάρξεως λειτουργικών δεσμών με το ORAC και τον Υπουργό καθώς και λόγω ορισμένων εξουσιών του τελευταίου.
- 42 Με την απόφασή του της 9ης Φεβρουαρίου 2011, το High Court απέρριψε τις δύο προσφυγές των οποίων είχε επιληφθεί και δεν δέχθηκε τα αιτήματα των προσφευγόντων.
- 43 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα των προσφευγόντων, το High Court έκρινε ότι οι οργανωτικές πτυχές της διαδικασίας ασύλου επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, όπως επισημαίνει η αιτιολογική σκέψη 11 της οδηγίας 2005/85. Οι διατάξεις του άρθρου 23 αυτής είναι προαιρετικές, μη εξαντλητικές και δεν περιλαμβάνουν οποιοδήποτε ρητό περιορισμό ως προς την κατηγορία αιτήσεων που δύνανται να εξετάζονται κατά προτεραιότητα. Το High Court έκρινε, επομένως, ότι αυτό το άρθρο 23 δεν υποχρέωνε τα κράτη μέλη να χορηγούν προτεραιότητα σε τέτοιου είδους υποθέσεις ούτε απέκλειε τη χορήγηση προτεραιότητας σε άλλες υποθέσεις.
- 44 Όσον αφορά το επιχείρημα που αφορά τη διάκριση λόγω ιθαγένειας, το High Court έκρινε ότι η διαφορετική μεταχείριση ήταν μόνο διοικητικής υφής και δεν αφορούσε την επί της ουσίας επεξεργασία των αιτήσεων ασύλου, διότι, καίτοι η επεξεργασία τους γίνεται σε συντομότερο χρόνο, οι αιτήσεις εξετάζονται σύμφωνα με τις αρχές και εγγυήσεις που ισχύουν για όλες τις αιτήσεις ασύλου, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων του κεφαλαίου II της οδηγίας 2005/85. Έκρινε ότι, καίτοι οι προσφεύγοντες επικαλέστηκαν ότι τελούν σε «μειονεκτική κατάσταση από απόψεως διαδικασίας» λόγω της συντομεύσεως των προθεσμιών εξετάσεως των αιτήσεών τους ασύλου, δεν προέβαλαν καμία συγκεκριμένη παράλειψη, παράνομη πράξη ή παραβίαση αυτών των αρχών και εγγυήσεων κατά την εξέταση των αιτήσεών τους. Τέλος, το High Court επισήμανε ότι η διαφορετική αντιμετώπιση από οργανωτικής απόψεως δυνάμει της υπουργικής εντολής του 2003 ήταν δικαιολογημένη λόγω του μεγάλου αριθμού των αιτήσεων που υποβάλλονταν από Νιγηριανούς υπηκόους, ο οποίος αντιστοιχούσε στο 39 % του συνόλου των αιτήσεων το 2003, οπότε και εκδόθηκε η εν λόγω υπουργική εντολή.
- 45 Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγόντων σχετικά με την έλλειψη πραγματικής προσφυγής, το High Court έκρινε ότι το ORAC ήταν η «αποφαινόμενη αρχή» κατά το άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 2005/85, ότι η σύσταση του ORAC κατά το άρθρο 13 του νόμου περί προσφύγων ήταν η «απόφαση σε πρώτο βαθμό» επί της αιτήσεως ασύλου και ότι η προσφυγή ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal αποτελούσε πραγματική προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 39 της ίδιας οδηγίας. Έχοντας τη μορφή πλήρους προσφυγής από πραγματικής και νομικής απόψεως στο πλαίσιο της οποίας το Refugee Appeals Tribunal μπορεί να επανεξετάσει το αίτημα, να εξετάσει νέους μάρτυρες και να διεξαγάγει πρόσθετες έρευνες, η προσφυγή αυτή πληροί τους ελάχιστους κανόνες που τάσσει το εν λόγω άρθρο 39.

- 46 Το High Court διαπίστωσε επίσης ότι, κατά τον νόμο, το Refugee Appeals Tribunal είναι ανεξάρτητο και ότι οι διατάξεις που διέπουν τη συγκρότηση, τη λειτουργία και την οργάνωσή του, όπως επίσης και τον διορισμό και τις αμοιβές των μελών του, δεν διαφέρουν ουσιαστικά από εκείνες που απαντώνται σε σχέση με άλλα τακτικά δικαστήρια με παρόμοιο ρόλο και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αποτελεί «δικαστήριο».
- 47 Το High Court καλείται να αποφανθεί επί αιτήματος υποβληθέντος από τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης, προκειμένου να εγκριθεί η άσκηση ενδίκου μέσου κατά της αποφάσεώς του της 9ης Φεβρουαρίου 2011 ενώπιον του Supreme Court. Συγκεκριμένα, τέτοιου είδους ένδικο μέσο μπορεί να ασκηθεί μόνον εφόσον το High Court το επιτρέψει και βεβαιώσει ότι η απόφασή του εγείρει νομικό ζήτημα το οποίο παρουσιάζει εξαιρετικό γενικό ενδιαφέρον και ότι σκόπιμο είναι, για λόγους γενικού συμφέροντος, να ασκηθεί το ένδικο αυτό μέσο («certificate of leave to appeal»).
- 48 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το High Court αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Απαγορεύουν οι διατάξεις της [οδηγίας 2005/85], ή οι γενικές αρχές του δικαίου της [...] Ένωσης σε κράτος μέλος να εκδίδει διοικητικές αποφάσεις με τις οποίες προβλέπεται ότι κατηγορία αιτήσεων ασύλου, οριζόμενη ανάλογα με την ιθαγένεια ή τη χώρα καταγωγής του αιτούντος άσυλο, εξετάζεται κατ' εφαρμογή ταχύρρυθμης ή κατά προτεραιότητα διαδικασίας;
- 2) Έχει το άρθρο 39 της [οδηγίας 2005/85], σε συνδυασμό με την αιτιολογική της σκέψη 27 και το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, την έννοια ότι το εθνικό δίκαιο προβλέπει τη μνημονευόμενη στις διατάξεις αυτές πραγματική προσφυγή όταν η αρμοδιότητα επανεξετάσεως ή προσφυγής κατά αποφάσεως σε πρώτο βαθμό επί των αιτήσεων ασύλου ανατίθεται εκ του νόμου στο Tribunal το οποίο έχει συσταθεί με νόμο και είναι αρμόδιο για την έκδοση δεσμευτικών αποφάσεων σχετικά με αιτήσεις ασύλου επί όλων των σχετικών νομικών και πραγματικών ζητημάτων, παρά την ύπαρξη διοικητικών και οργανωτικών ρυθμίσεων με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
- διατήρηση από τον κυβερνητικό υπουργό διακριτικής ευχέρειας να ανατρέπει αποφάσεις με τις οποίες απορρίπτεται αίτηση ασύλου·
 - ύπαρξη οργανωτικών ή διοικητικών σχέσεων μεταξύ των αρμόδιων για την απόφαση σε πρώτο βαθμό οργάνων και των οργάνων των αρμόδιων για την έκδοση των κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου αποφάσεων·
 - τα αποφασίζοντα μέλη του Tribunal διορίζονται από τον υπουργό, ασκούν υπό συνθήκες μερικής απασχολήσεως τα καθήκοντά τους για θητεία τριών ετών και αμείβονται ανά υπόθεση·
 - διατήρηση από τον υπουργό της εξουσίας να απευθύνει εντολές υπό τη μορφή που προβλέπουν τα άρθρα 12, 16, παράγραφος 2B, στοιχείο β', και 16, παράγραφος 11, του [νόμου περί προσφύγων];»
- 49 Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου, εξετάστηκε κατά πόσον ήταν αναγκαίο να εφαρμοστεί στην υπό κρίση υπόθεση η επείγουσα διαδικασία του άρθρου 104β του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ως ίσχυε κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος αυτού. Με απόφαση της 2ας Μαΐου 2011, ληφθείσα κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, τέταρτο εδάφιο, του εν λόγω άρθρου, αποφασίσθηκε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να μη γίνει δεκτό το αίτημα αυτό.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 50 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 23, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 2005/85 έχει την έννοια ότι απαγορεύει σε κράτος μέλος να προβλέπει την εφαρμογή ταχύρρυθμης ή κατά προτεραιότητα διαδικασίας για την εξέταση ορισμένων κατηγοριών αιτήσεων ασύλου οριζόμενων ανάλογα με το κριτήριο της ιθαγένειας ή της χώρας καταγωγής του αιτούντος.
- 51 Συναφώς οι H. I. D. και B. A. υποστήριξαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η εξέταση αιτήσεως ασύλου διά της κατά προτεραιότητα ή της ταχύρρυθμης διαδικασίας μπορεί να προβλεφθεί, δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας, μόνο όταν η αίτηση είναι βάσιμη ή ακόμη όταν στηρίζεται σε έναν από τους δεκαπέντε λόγους που μνημονεύονται στην παράγραφο 4 του άρθρου αυτού, εφόσον από όλα τα στοιχεία προκύπτει ότι είναι αβάσιμη. Συνεπώς, τα κράτη μέλη δεν δικαιούνται να υπάγουν σε τέτοιου είδους διαδικασία την εξέταση των αιτήσεων ασύλου στηριζόμενα μόνο στο κριτήριο της ιθαγένειας ή της χώρας καταγωγής των αιτούντων.
- 52 Επιπλέον, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης εκτιμούν ότι η επιλογή της ταχύρρυθμης ή της κατά προτεραιότητα διαδικασίας μπορεί να αφορά μόνο μια ατομική αίτηση και όχι μια κατηγορία αιτήσεων. Υπενθυμίζουν ειδικότερα ότι το άρθρο 3 της Συμβάσεως της Γενεύης ορίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη θα εφαρμόζουν τις διατάξεις της συμβάσεως αυτής επί των προσφύγων άνευ διακρίσεως ως προς τη φυλή, τη θρησκεία και τη χώρα καταγωγής τους. Επομένως, θεωρούν ότι η καθιέρωση ταχύρρυθμης ή κατά προτεραιότητα διαδικασίας για συγκεκριμένη κατηγορία προσώπων βάσει ενός τέτοιου κριτηρίου αντιτίθεται στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας.
- 53 Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι το άρθρο 23, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/85 πρέπει να ερμηνευτεί υπό το πρίσμα του άρθρου 23 στο σύνολό του, όπως επίσης και εντός του γενικού πλαισίου της οδηγίας αυτής, λαμβανομένων υπόψη των αιτιολογικών σκέψεών της, ιδίως της ενδέκατης αιτιολογικής σκέψεως, η οποία αναγνωρίζει την αρχή της διαδικαστικής αυτονομίας των κρατών μελών όσον αφορά την οργάνωση της εξετάσεως των αιτήσεων ασύλου.
- 54 Η διάταξη αυτή δεν αντιτίθεται στη χορήγηση από την Ιρλανδία προτεραιότητας σε ορισμένες αιτήσεις βάσει του κριτηρίου της ιθαγένειας των αιτούντων άσυλο. Συγκεκριμένα, δεν επιβάλλει υποχρέωση ή περιορισμό στα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό κατηγοριών ομάδων αιτούντων, υπό τον όρο ότι η διαδικασία εξετάσεως διεξάγεται τηρουμένων των βασικών αρχών και θεμελιωδών εγγυήσεων που προβλέπει το κεφάλαιο II της εν λόγω οδηγίας.
- 55 Κατά την Ιρλανδία, το άρθρο 23, παράγραφος 4, της οδηγίας 2005/85 δεν μπορεί να ερμηνευτεί μεμονωμένα, χωρίς να ληφθεί υπόψη ειδικότερα η παράγραφος 3 του ιδίου άρθρου ή οι λοιπές διατάξεις της οδηγίας στο σύνολό της. Η διαπίστωση αυτή εδράζεται, πρώτον, στη χρήση σε αυτήν την παράγραφο 4 του επιρρήματος «επιπλέον», με το οποίο σκοπείται η ανάπτυξη της βασικής διατάξεως της εν λόγω παραγράφου 3, και, δεύτερον, στο γεγονός ότι η εν λόγω παράγραφος 4 περιλαμβάνει μη εξαντλητικό κατάλογο των περιπτώσεων κατά τις οποίες το κράτος μέλος μπορεί να εξετάσει αιτήσεις ασύλου με την κατά προτεραιότητα ή την ταχύρρυθμη διαδικασία. Μια τέτοια ερμηνεία υιοθετεί, εξάλλου και η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, η οποία εκτιμά, σε έκθεση δημοσιευθείσα τον Μάρτιο του 2010, ότι, υπό το πρίσμα του γράμματος του άρθρου 23, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/85, ο εξαντλητικός κατάλογος των προαιρετικών λόγων για την κατά προτεραιότητα ή ταχύρρυθμη εξέταση στην παράγραφο 4 του άρθρου αυτού έχει «ενδεικτικό και μόνο χαρακτήρα».

- 56 Η Ιρλανδία υποστηρίζει, εξάλλου, ότι η διαφορετική μεταχείριση υπηκόων ορισμένων τρίτων χωρών ουδόλως επηρεάζει τα ουσιαστικά δικαιώματα που απονέμει η οδηγία 2005/85. Έτσι, μετά την έναρξη ισχύος της υπουργικής εντολής του 2003, σε όλες τις αιτήσεις ασύλου, ανεξαρτήτως της υπαγωγής τους ή μη στην κατά προτεραιότητα διαδικασία, επιφυλάχθηκε εις βάθος εξέταση. Η διαφορά μεταξύ των κατά προτεραιότητα εξεταζόμενων αιτήσεων και των αιτήσεων που δεν εξετάζονται κατά προτεραιότητα απαντάται σε επίπεδο ORAC και αφορά τις προθεσμίες σχετικά με το πρόγραμμα συνεντεύξεων, καθώς και τη σύνταξη και έκδοση των εκθέσεων που προβλέπει ο νόμος περί προσφύγων. Όλοι οι αιτούντες, είτε η αίτησή τους υπάγεται στην κατά προτεραιότητα διαδικασία είτε όχι, έχουν δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal και δεν υπάρχει καμία διαφορά διαδικαστικής ή ουσιαστικής φύσεως μεταξύ των προσφύγων που ασκούνται ενώπιον αυτού ανάλογα με το αν η αίτηση υπάγεται στην κατά προτεραιότητα διαδικασία ή όχι.
- 57 Προκειμένου να απαντηθεί το πρώτο ερώτημα, επιβάλλεται προκαταρκτικώς η διαπίστωση ότι, όπως επισημαίνεται στην τρίτη και στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη, καθώς και στο άρθρο 1 της οδηγίας 2005/85, η οδηγία αυτή έχει ως αντικείμενο την καθιέρωση ελάχιστων κοινών προδιαγραφών για δίκαιες και αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου στα κράτη μέλη.
- 58 Η διαδικασία χορηγήσεως και ανακλήσεως του καθεστώτος του πρόσφυγα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 2005/85, στηρίζεται στον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη. Οι διατάξεις του κεφαλαίου II της οδηγίας αυτής θέτουν τις βασικές αρχές και θεμελιώδεις εγγυήσεις σύμφωνα με τις οποίες, δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 1, αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να εξετάζουν όλες τις αιτήσεις ασύλου στο πλαίσιο της διαδικασίας εξετάσεως.
- 59 Το άρθρο 23, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, προβλέποντας κατάλληλη και πλήρη εξέταση.
- 60 Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 11 της ίδιας οδηγίας, είναι προς το συμφέρον τόσο των κρατών μελών όσο και των αιτούντων άσυλο η ταχύτητα κατά την επεξεργασία των αιτήσεων ασύλου.
- 61 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 23, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 2005/85 παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εφαρμόσουν την κατά προτεραιότητα ή την ταχύρρυθμη διαδικασία για αιτήσεις ασύλου.
- 62 Η δυνατότητα αυτή των κρατών μελών να προβλέπουν την κατά προτεραιότητα εξέταση αιτήσεως ασύλου πρέπει να ερμηνευτεί λαμβανομένου υπόψη του περιθωρίου εκτιμήσεως που έχουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την οργάνωση της εξετάσεως των εν λόγω αιτήσεων.
- 63 Στη σκέψη 29 της αποφάσεως της 28ης Ιουλίου 2011, C-69/10, Samba Diouf (Συλλογή 2011, σ. I-7151), το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να υπογραμμίσει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν, από πολλές απόψεις, περιθώριο εκτιμήσεως για την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας 2005/85, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της εθνικής νομοθεσίας τους.
- 64 Κατά την κατάρτιση της οδηγίας 2005/85, ο νομοθέτης της Ένωσης επισήμανε ότι τα κράτη μέλη έχουν περιθώριο εκτιμήσεως για την εφαρμογή της διαδικασίας χορηγήσεως και ανακλήσεως του καθεστώτος του πρόσφυγα. Έτσι, στο σημείο 2 της προτάσεως οδηγίας για τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα [COM(2000) 578 τελικό], η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διευκρίνισε ότι όλα τα πρότυπα για την εφαρμογή αμερόληπτης και αποτελεσματικής διαδικασίας αναφέρονται χωρίς να θίγεται η διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών να δίδουν προτεραιότητα σε περιπτώσεις βάσει των εθνικών πολιτικών τους.

- 65 Η ίδια βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να αφήσει περιθώριο εκτιμήσεως στα κράτη μέλη επαναλαμβάνεται στο κείμενο της οδηγίας 2005/85, και ειδικότερα στη διατύπωση της ενδέκατης αιτιολογικής σκέψεως και του άρθρου 23 αυτής, που αφορά τη διαδικασία εξετάσεως.
- 66 Συγκεκριμένα, η αιτιολογική σκέψη 11 της οδηγίας 2005/85 ορίζει, στη δεύτερη περίοδο, ότι η οργάνωση της εξέτασεως των αιτήσεων ασύλου επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, τα οποία μπορούν, ανάλογα με τις εθνικές ανάγκες, να δίδουν προτεραιότητα ή να επισπεύδουν την εξέταση οποιασδήποτε αιτήσεως, λαμβάνοντας υπόψη τις προδιαγραφές της οδηγίας αυτής.
- 67 Από το γράμμα του άρθρου 23, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/85 προκύπτει η ίδια βούληση. Κατά τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη «μπορούν» να δώσουν προτεραιότητα ή να επιταχύνουν τυχόν εξέταση, «μεταξύ άλλων» όταν η αίτηση αυτή είναι πιθανόν να θεωρηθεί βάσιμη ή όταν ο αιτών έχει ειδικές ανάγκες.
- 68 Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ο χρησιμοποιούμενος όρος, ήτοι «αίτηση» («une demande», «any examination»), καταδεικνύει ότι η δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να δίδουν προτεραιότητα σε ορισμένες αιτήσεις ασύλου ή να επιταχύνουν την εξέταση δεν περιορίζεται στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο 23, παράγραφος 3. Η χρησιμοποίηση της εκφράσεως «μεταξύ άλλων» στη διάταξη αυτή συνεπάγεται ότι τέτοια διαδικασία μπορεί να εφαρμοστεί τόσο για τις βάσιμες όσο και για τις αβάσιμες αιτήσεις.
- 69 Ομοίως, κατά το άρθρο 23, παράγραφος 4, της οδηγίας 2005/85, τα κράτη μέλη «μπορούν» να ορίσουν ότι μια διαδικασία [εξετάσεως] μπορεί να λάβει προτεραιότητα ή να επιταχυνθεί για έναν από τους δεκαπέντε συγκεκριμένους λόγους που δικαιολογούν την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής.
- 70 Όπως υποστηρίζουν η Ιρλανδία και η Ελληνική Κυβέρνηση, από το γράμμα των παραγράφων 3 και 4 του εν λόγω άρθρου 23 προκύπτει ότι ο κατάλογος των αιτήσεων που μπορούν να τύχουν κατά προτεραιότητα ή ταχύρρυθμης εξετάσεως είναι ενδεικτικός και όχι εξαντλητικός. Τα κράτη μέλη μπορούν επομένως να αποφασίζουν να εξετάζουν κατά προτεραιότητα ή βάσει ταχύρρυθμης διαδικασίας αιτήσεις οι οποίες δεν εμπίπτουν σε καμία από τις απαριθμούμενες σε αυτήν την παράγραφο 4 κατηγορίες, υπό τον όρο του σεβασμού των βασικών αρχών και θεμελιωδών εγγυήσεων που προβλέπει το κεφάλαιο II της οδηγίας 2005/85.
- 71 Όσον αφορά την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, την οποία επικαλούνται οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σε θέματα ασύλου και, ειδικότερα, στο πλαίσιο του συστήματος που καθιερώνει η οδηγία 2005/85, η χώρα καταγωγής και, ως εκ τούτου, η ιθαγένεια του αιτούντος διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο, όπως προκύπτει τόσο από την αιτιολογική σκέψη 17 όσο και από το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής. Συγκεκριμένα, από το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', αυτής προκύπτει ότι η χώρα καταγωγής του αιτούντος επηρεάζει την απόφαση της αποφαινόμενης αρχής, δεδομένου ότι η εν λόγω αρχή οφείλει να ενημερώνεται για τη γενική κατάσταση στη χώρα αυτή προκειμένου να αποφασίσει αν υπάρχει ή όχι κίνδυνος για τον αιτούντα άσυλο και, όπου χρειάζεται, ανάγκη διεθνούς προστασίας του.
- 72 Εξάλλου, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 17 της οδηγίας 2005/85, ο νομοθέτης της Ένωσης εισήγαγε την έννοια της «ασφαλούς χώρας καταγωγής», κατά την οποία, όταν μια τρίτη χώρα μπορεί να θεωρηθεί ασφαλής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να τη χαρακτηρίσουν ως τέτοια, τεκμαίροντας ότι είναι ασφαλής για τον συγκεκριμένο αιτούντα. Επίσης προβλέφθηκε, στο άρθρο 23, παράγραφος 4, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ότι μια διαδικασία εξετάσεως μπορεί να λάβει προτεραιότητα ή να επιταχυνθεί όταν η αίτηση ασύλου θεωρείται ως αβάσιμη διότι ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής κατά την έννοια της ίδιας οδηγίας.

- 73 Εκ των ανωτέρω απορρέει, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 67 των προτάσεών του, ότι η ιθαγένεια του αιτούντος άσυλο αποτελεί παράγοντα ο οποίος μπορεί να ληφθεί υπόψη για τη δικαιολόγηση της κατά προτεραιότητα ή της ταχύρρυθμης επεξεργασίας αιτήσεως ασύλου.
- 74 Πάντως, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι, προκειμένου να αποφευχθούν οι διακρίσεις μεταξύ των αιτούντων άσυλο από συγκεκριμένη τρίτη χώρα των οποίων οι αιτήσεις υπάγονται στην κατά προτεραιότητα ή στην ταχύρρυθμη διαδικασία εξετάσεως και των υπηκόων άλλων τρίτων χωρών των οποίων οι αιτήσεις εξετάζονται κατά την κανονική διαδικασία, αυτή η κατά προτεραιότητα διαδικασία δεν πρέπει να στερεί από τους αιτούντες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία τις εγγυήσεις που τάσσει το άρθρο 23 της οδηγίας 2005/85, οι οποίες ισχύουν ως προς κάθε είδους διαδικασία.
- 75 Έτσι, η καθιέρωση κατά προτεραιότητα διαδικασίας, όπως αυτή της κύριας δίκης, πρέπει να επιτρέπει την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμει η εν λόγω οδηγία στους αιτούντες άσυλο που είναι Νιγηριανοί υπήκοοι. Ειδικότερα, οι εν λόγω αιτούντες πρέπει να διαθέτουν επαρκή προθεσμία ώστε να συγκεντρώσουν και να υποβάλουν τα αναγκαία στοιχεία προκειμένου να θεμελιώσουν την αίτησή τους, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στην αποφαινόμενη αρχή να διενεργήσει δίκαιη και πλήρη εξέταση των αιτήσεων και να διασφαλίσει ότι οι αιτούντες δεν εκτίθενται σε κινδύνους στη χώρα καταγωγής τους.
- 76 Με την απόφαση περί παραπομπής, το High Court υπενθύμισε ότι οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης δεν είχαν επικαλεστεί ενώπιόν του οποιοδήποτε στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει ότι η κατά προτεραιότητα εξέταση σύμφωνα με την υπουργική εντολή του 2003 αποτελούσε λόγο προσβολής των βασικών αρχών και εγγυήσεων του κεφαλαίου II της οδηγίας 2005/85 και, με την απόφασή του επί της ουσίας, της 9ης Φεβρουαρίου 2011, διαπίστωσε ότι οι αιτήσεις των H. I. D. και B. A. είχαν εξεταστεί κατά τρόπο σύμφωνο προς αυτές τις βασικές αρχές και θεμελιώδεις εγγυήσεις.
- 77 Εκ των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το άρθρο 23, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 2005/85 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει σε κράτος μέλος να προβλέπει την εφαρμογή ταχύρρυθμης ή κατά προτεραιότητα διαδικασίας για την εξέταση, τηρώντας τις βασικές αρχές και θεμελιώδεις εγγυήσεις του κεφαλαίου II της ίδιας οδηγίας, ορισμένων κατηγοριών αιτήσεων ασύλου οριζόμενων ανάλογα με το κριτήριο της ιθαγένειας ή της χώρας καταγωγής του αιτούντος.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 78 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 39 της οδηγίας 2005/85 έχει την έννοια ότι απαγορεύει εθνικές διατάξεις αφορώσες το άσυλο όπως οι επίμαχες της κύριας δίκης και προβλέπουσες σύστημα σχετικό με τη διαδικασία χορηγήσεως του καθεστώτος του πρόσφυγα το οποίο παρουσιάζει ορισμένα χαρακτηριστικά διοικητικής ή οργανωτικής φύσεως.
- 79 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί ειδικότερα αν νομοθεσία όπως η επίμαχη της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει προσφυγή κατά των αποφάσεων της αποφαινόμενης αρχής ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal, του οποίου η ιδιότητα ως ανεξάρτητου δικαστηρίου αμφισβητείται από τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης, σέβεται την απαίτηση της πραγματικής προσφυγής κατά το άρθρο 39 της οδηγίας 2005/85.
- 80 Το άρθρο 39, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες άσυλο να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των αποφάσεως επί της αιτήσεως ασύλου την οποία υπέβαλαν. Η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, προβλέπεται στο άρθρο 47 του Χάρτη (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2010, C-279/09, DEB, Συλλογή 2010, σ. I-13849, σκέψεις 29 και 31, καθώς και Samba Diouf, ανωτέρω, σκέψη 49).

- 81 Διευκρινίζεται, στην πρώτη περίοδο της εικοστής έβδομης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας 2005/85, ότι, σύμφωνα με βασική αρχή του δικαίου της Ένωσης, οι αποφάσεις επί αιτήσεως ασύλου και περί ανακλήσεως του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να επιδέχονται αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.
- 82 Οι αιτούντες της κύριας δίκης υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι το Refugee Appeals Tribunal δεν είναι «δικαστήριο» κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου.
- 83 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο είναι «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζήτημα που εμπίπτει αποκλειστικά στο δίκαιο της Ένωσης, λαμβάνει υπόψη μια σειρά στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλία χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή των κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (βλ. αποφάσεις της 31ης Μαΐου 2005, C-53/03, Syfait κ.λπ., Συλλογή 2005, σ. I-4609, σκέψη 29, της 22ας Δεκεμβρίου 2010, C-517/09, RTL Belgium, Συλλογή 2010, σ. I-14093, σκέψη 36, καθώς και της 14ης Ιουνίου 2011, C-196/09, Miles κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-5105, σκέψη 37).
- 84 Είναι σαφές, από τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν ενώπιον του Δικαστηρίου τόσο οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης όσο και τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα, ότι το Refugee Appeals Tribunal πληροί τα κριτήρια σχετικά με την ίδρυσή του με νόμο, τη μονιμότητα και την εκ μέρους του εφαρμογή των κανόνων δικαίου.
- 85 Αντιθέτως, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης αμφισβητούν το γεγονός ότι το εν λόγω Tribunal εμφανίζει τα χαρακτηριστικά του δεσμευτικού χαρακτήρα της δικαιοδοσίας του, του κατ' αντιμωλία χαρακτήρα της ενώπιόν του διαδικασίας και της ανεξαρτησίας.
- 86 Πρώτον, επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, κατά τα άρθρα 15 και 16, παράγραφος 1, του νόμου περί προσφύγων, το Refugee Appeals Tribunal είναι το αρμόδιο δικαστήριο για την εξέταση και την έκδοση αποφάσεων επί των προσφυγών που ασκούνται κατά των συστάσεων του Refugee Applications Commissioner, οι οποίες αποτελούν τις αποφάσεις σε πρώτο βαθμό επί των αιτήσεων ασύλου σύμφωνα με το παράρτημα I, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 2005/85.
- 87 Εξάλλου, σε περίπτωση που η ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal προσφυγή γίνει δεκτή, ο Υπουργός υποχρεούται σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου να χορηγήσει το καθεστώς του πρόσφυγα. Μόνο αν το Refugee Appeals Tribunal δεν δεχθεί την προσφυγή του αιτούντος άσυλο, το καθεστώς του πρόσφυγα μπορεί παρά ταύτα να χορηγηθεί στον αιτούντα από τον Υπουργό. Ο Υπουργός δεν έχει, επομένως, διακριτική ευχέρεια όταν το Refugee Appeals Tribunal εκδίδει απόφαση υπέρ του αιτούντος άσυλο. Οι θετικές αποφάσεις του Refugee Appeals Tribunal έχουν, υπό την έννοια αυτή, αναγκαστική ισχύ και δεσμεύουν τις κρατικές αρχές.
- 88 Δεύτερον, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η προϋπόθεση της κατ' αντιμωλία διαδικασίας δεν αποτελεί απόλυτο κριτήριο (βλ. απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, C-54/96, Dorsch Consult, Συλλογή 1997, σ. I-4961, σκέψη 31).
- 89 Συναφώς, η συμμετοχή του ORAC ως διαδίκου στο πλαίσιο της διαδικασίας της προσφυγής ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal, προς υπεράσπιση της αποφάσεως σε πρώτο βαθμό, δεν είναι απαραίτητη.
- 90 Αντιθέτως, αξίζει να σημειωθεί ότι το άρθρο 16, παράγραφος 5, του νόμου περί προσφύγων ορίζει ότι ο Refugee Applications Commissioner διαβιβάζει στο Refugee Appeals Tribunal αντίγραφα όλων των εκθέσεων, εγγράφων ή γραπτών δηλώσεων που του υποβλήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 11 του νόμου αυτού, όπως επίσης και γραπτό σημείωμα σχετικά με τη φύση και την προέλευση κάθε άλλης πληροφορίας που σχετίζεται με την αίτηση της οποίας έλαβε γνώση κατά τη διάρκεια της έρευνας

του. Κατά την παράγραφο 8 του ιδίου άρθρου 16, το Refugee Appeals Tribunal παρέχει στον αιτούντα και στον δικηγόρο του, όπως επίσης και στον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, κατ' αίτησή του, τα ίδια αντίγραφα.

- 91 Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφοι 10 και 11, στοιχείο α', του νόμου περί προσφύγων, το Refugee Appeals Tribunal μπορεί επίσης να διεξαγάγει προφορική διαδικασία κατά τη διάρκεια της οποίας μπορεί να κλητεύσει οποιοδήποτε πρόσωπο η μαρτυρία του οποίου απαιτείται και να επιτρέψει τόσο στον αιτούντα όσο και στον Refugee Applications Commissioner να προβάλουν τα επιχειρήματά τους προς στήριξη των αιτημάτων τους αυτοπροσώπως ή διά νομίμου εκπροσώπου. Κατά συνέπεια, κάθε διάδικος έχει την ευκαιρία να εκθέσει ενώπιον του Refugee Appeals Tribunal οτιδήποτε είναι αναγκαίο για την ευδοκίμηση της αιτήσεως ή της υπερασπίσεως.
- 92 Επιπλέον, το εν λόγω άρθρο 16 ορίζει, στην παράγραφό του 16, ότι, προ της εκδόσεως αποφάσεως επί της προσφυγής, το Refugee Appeals Tribunal οφείλει να συνεκτιμήσει, μεταξύ άλλων, την έκθεση του Refugee Applications Commissioner, κάθε παρατήρηση υποβαλλόμενη από αυτόν ή από τον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία και κάθε άλλη δήλωση υποβληθείσα κατά την προφορική διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο έγγραφο, γραπτή δήλωση ή άλλη πληροφορία παρασχεθείσα στον Refugee Applications Commissioner.
- 93 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το Refugee Appeals Tribunal έχει ευρεία εξουσία ελέγχου, καθώς είναι αρμόδιο να εξετάζει τόσο τα νομικά ζητήματα όσο και τα πραγματικά περιστατικά και να αποφαινείται με βάση όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίσθηκαν ενώπιόν του, ως προς τα οποία διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως.
- 94 Τρίτον, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης υποστηρίζουν ότι το Refugee Appeals Tribunal δεν είναι ανεξάρτητο, διότι υπάρχουν οργανωτικοί δεσμοί μεταξύ αυτού, του ORAC καθώς και του Υπουργού και ότι τα μέλη του εκτίθενται σε εξωτερικές πιέσεις. Συγκεκριμένα, οι κανόνες σχετικά με τον διορισμό, τη διάρκεια της θητείας, την ανάκληση των μελών του, καθώς και λοιπές πτυχές της εντολής αυτών αποστερούν από το Tribunal την ανεξαρτησία του.
- 95 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της ανεξαρτησίας, η οποία είναι συμφυής προς το δικαιοδοτικό έργο, προϋποθέτει κυρίως ότι το οικείο όργανο έχει την ιδιότητα τρίτου έναντι της αρχής που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη με την προσφυγή απόφαση (αποφάσεις της 30ής Μαΐου 2002, C-516/99, Schmid, Συλλογή 2002, σ. I-4573, σκέψη 36, και RTL Belgium, ανωτέρω, σκέψη 38).
- 96 Η έννοια αυτή έχει δύο πτυχές. Η πρώτη πτυχή, εξωτερικής φύσεως, προϋποθέτει ότι το οικείο όργανο προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη κρίση των μελών του ως προς τις διαφορές που υποβάλλονται στην κρίση του (αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, C-506/04, Wilson, Συλλογή 2006, σ. I-8613, σκέψεις 50 και 51, όπως επίσης και RTL Belgium, ανωτέρω, σκέψη 39). Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και σημαίνει την τήρηση ίσων αποστάσεων από τους διαδίκους και από τα αντιμαχόμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς (προπαρατεθείσες αποφάσεις Wilson, σκέψη 52, και RTL Belgium, σκέψη 40).
- 97 Το Δικαστήριο είχε επίσης την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι αυτές οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαιρέσεως ή παύσεώς τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι των εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιμαχόμενων συμφερόντων. Συναφώς, για να θεωρηθεί ότι η σχετική με την ανεξαρτησία του αιτούντος οργάνου προϋπόθεση πληρούται, η νομολογία απαιτεί ιδίως να καθορίζονται οι περιπτώσεις ανακλήσεως των μελών του εν λόγω οργάνου από ρητές νομοθετικές διατάξεις (βλ. διάταξη της 14ης Μαΐου 2008, C-109/07, Pilato, Συλλογή 2008, σ. I-3503, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 98 Εν προκειμένω, το άρθρο 15, παράγραφος 2, του νόμου περί προσφύγων ορίζει ότι το Refugee Appeals Tribunal είναι ανεξάρτητο κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Εξάλλου, καίτοι ο Υπουργός διατηρεί διακριτική ευχέρεια να χορηγεί το καθεστώς του πρόσφυγα παρά την έκδοση αρνητικής αποφάσεως επί της αιτήσεως ασύλου, επισημαίνεται ότι, όταν το Refugee Appeals Tribunal αποφαινεται υπέρ του αιτούντος ασύλου, ο Υπουργός δεσμεύεται από την απόφαση του Tribunal κι επομένως δεν δύναται να την ελέγξει.
- 99 Όσον αφορά τους κανόνες διορισμού των μελών του Refugee Appeals Tribunal, οι κανόνες αυτοί δεν είναι σε θέση να αμφισβητήσουν την ανεξαρτησία του εν λόγω Tribunal. Πράγματι, τα μέλη αυτού διορίζονται για θητεία ορισμένου χρόνου μεταξύ προσώπων που έχουν τουλάχιστον πενταετή εμπειρία ως barrister ή solicitor, οπότε το γεγονός ότι ο διορισμός αυτός γίνεται από τον Υπουργό δεν διαφέρει ουσιαστικά από την πρακτική σε πλήθος άλλων κρατών μελών.
- 100 Όσον αφορά το ζήτημα της ανακλήσεως των μελών του Refugee Appeals Tribunal, από το άρθρο 7 του παραρτήματος II του νόμου περί προσφύγων προκύπτει ότι τα τακτικά μέλη του Tribunal αυτού μπορούν να απαλλαγούν των καθηκόντων τους από τον Υπουργό, με απόφασή του η οποία θα πρέπει να προσδιορίζει τους λόγους της ανακλήσεως αυτής.
- 101 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 88 των προτάσεών του, οι περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι δυνατή η απαλλαγή των μελών του Refugee Appeals Tribunal των καθηκόντων τους δεν προσδιορίζονται επακριβώς στον νόμο περί προσφύγων. Εξάλλου, δεν ορίζεται περαιτέρω στον νόμο αυτό ούτε αν η απόφαση περί της ανακλήσεως μέλους του Refugee Appeals Tribunal δύναται να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο.
- 102 Πάντως, όπως επισημαίνεται στη δεύτερη περίοδο της εικοστής έβδομης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας 2005/85, το κατά πόσον η προσφυγή είναι αποτελεσματική, όσον αφορά την εξέταση των σχετικών γεγονότων, εξαρτάται από τον διοικητικό και δικαστικό μηχανισμό κάθε κράτους μέλους ως σύνολο. Πρέπει, επομένως, να νοηθεί ως σύνολο ο ιρλανδικός μηχανισμός σχετικά με τη χορήγηση και την ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα, προκειμένου να εκτιμηθεί αν είναι σε θέση να εγγυηθεί το δικαίωμα σε πραγματική προσφυγή όπως προβλέπεται στο άρθρο 39 της οδηγίας αυτής.
- 103 Εν προκειμένω, σύμφωνα με το άρθρο 5 του νόμου του 2000 σχετικά με την παράνομη μετανάστευση, οι αιτούντες άσυλο μπορούν επίσης να αμφισβητήσουν το κύρος των συστάσεων του Refugee Applications Commissioner και των αποφάσεων του Refugee Appeals Tribunal ενώπιον του High Court, οι αποφάσεις του οποίου μπορούν να προσβληθούν με αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Supreme Court. Η ύπαρξη των ενδίκων αυτών μέσων προκύπτει ότι είναι από μόνη της σε θέση να αποτρέψει το Refugee Appeals Tribunal από τυχόν πειρασμούς να υποκύψει σε εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις δυνάμενες να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία των μελών του.
- 104 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το κριτήριο της ανεξαρτησίας πληρούται από τον ιρλανδικό μηχανισμό σχετικά με τη χορήγηση και την ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα και ότι, ως εκ τούτου, ο μηχανισμός αυτός πρέπει να θεωρηθεί ότι σέβεται το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής.
- 105 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται να δοθεί στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 39 της οδηγίας 2005/85 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει εθνικές διατάξεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα σε αιτούντα άσυλο είτε να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως της αποφαινόμενης αρχής ενώπιον δικαστηρίου όπως το Refugee Appeals Tribunal και να ασκήσει έφεση κατά της αποφάσεως του τελευταίου ενώπιον ανώτερου δικαστηρίου όπως το High Court, είτε να αμφισβητήσει το κύρος της αποφάσεως αυτής της ίδιας αρχής ενώπιον του High Court, οι αποφάσεις του οποίου μπορούν να προσβληθούν με αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Supreme Court.

Επί των δικαστικών εξόδων

¹⁰⁶ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 23, παράγραφοι 3 και 4, της οδηγίας 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα, έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει σε κράτος μέλος να προβλέπει την εφαρμογή ταχύρρυθμης ή κατά προτεραιότητα διαδικασίας για την εξέταση, τηρώντας τις βασικές αρχές και θεμελιώδεις εγγυήσεις του κεφαλαίου II της ίδιας οδηγίας, ορισμένων κατηγοριών αιτήσεων ασύλου οριζόμενων ανάλογα με το κριτήριο της ιθαγένειας ή της χώρας καταγωγής του αιτούντος.
- 2) Το άρθρο 39 της οδηγίας 2005/85 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει εθνικές διατάξεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα σε αιτούντα άσυλο είτε να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως της αποφαινομένης αρχής ενώπιον δικαστηρίου όπως το Refugee Appeals Tribunal (Ιρλανδία) και να ασκήσει έφεση κατά της αποφάσεως του τελευταίου ενώπιον ανώτερου δικαστηρίου όπως το High Court (Ιρλανδία), είτε να αμφισβητήσει το κύρος της αποφάσεως αυτής της ίδιας αρχής ενώπιον του High Court, οι αποφάσεις του οποίου μπορούν να προσβληθούν με αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Supreme Court.

(υπογραφές)